

CHECKLIST IPM AKKERBOUW

1: major 100 % conform

2 : minor: 70 % conform

3 : aanbeveling

nvt= niet van toepassing

1. Preventie van schadelijke organismen		
1.1	Biodiversiteit en ecologische structuren: min. 2 maatregelen uit bijlage 1 toepassen.	2
1.2	De teler moet voor de teelten op zijn bedrijf over informatie beschikken van de eigenschappen van de geteelde rassen en variëteiten. Op basis van deze informatie worden de rassen gekozen i.f.v. gezondheidsstatus, resistentie of tolerantie tegen belangrijke ziekten en plagen en in functie van de vraag van de afnemer.	1
	De akkerbouwer beschikt tenminste over de volgende lijsten. - Voor granen, vlas en koolzaad: lijsten opgesteld door LCG - Voor mais: lijsten opgesteld door LCV/CIPF - Voor suikerbieten en cichorei: lijsten opgesteld door KBIVB - Voor aardappelen: lijsten opgesteld door PCA, Inagro	1
	Doe een visuele controle op het ziekte- en plaagvrij zijn van het aangeleverde plantenmateriaal.	2
	Gebruik gezond plantenmateriaal, zaaigoed of gecertificeerd uitgangsmateriaal.	1
1.3	Vruchtafwisseling geldt voor vollegrondsteelten in open lucht met minimum van 1/2 teelten of jaren.	2
	- Suikerbiet: rotatie van 1/3 respecteren.	2
	- Aardappelen: verplichte rotatie van 1/3 respecteren (uitgezonderd voor Primeuraardappelen geroid voor 20 juni).	1
	- Pootgoed: verplichte rotatie van 1/4 respecteren.	1
	- Granen: bij voorkeur max. 2/3 graan telen.	2
	- Vlas: rotatie van minimaal 1/6 respecteren.	2
	Koolzaad: rotatie van minimaal 1/3 respecteren	2
	Drooggeogste erwten viciabonen, lupinen: rotatie van minimaal 1/3 jaar respecteren	2

	Grondontsmetting is enkel mogelijk als dit uit een gewas- of grondanalyse blijkt. Deze kan uitgevoerd worden conform de erkenning van de gewasbeschermingsmiddelen. Indien mogelijk/haalbaar moet de voorkeur gegeven worden aan een niet-chemische bodem ontsmetting.	2
1.4	Bemesting baseren op een bodem-, voedingswater- of gewasanalyse of standaard analyse van de bouwvoor minstens om 4-5 jaar.	2
1.5	Bodemerosie	
	Zeer hoog erosiegevoelige percelen - Vanaf 2014 o Wintergranen en winterkoolzaad: ▪ Maximaal 2 maanden onbedekt voorafgaand aan de inzaai ▪ Zaaïen volgens hoogtelijnen indien het perceel > 100 m in die lengte ▪ Beheersovereenkomst erosie o Zomergranen en vlas ▪ Maximaal 2 weken onbedekt voorafgaand aan de aanleg van het zaaibed ▪ Zaaïen volgens hoogtelijnen indien het perceel > 100 m in die lengte ▪ Beheersovereenkomst erosie o Mais en ruggenteelt aardappelen, cichorei en witloofwortelen ▪ Slechts éénmaal een teelt uit deze groep om de drie jaar waarbij de 2 andere jaren geen sterk erosiegevoelige teelt mag ingezaaid worden. - Vanaf 2015 o vanaf 2015: ▪ Aanleg van drempeltjes tussen de ruggen verplicht o Vanaf 2016: verbod op gebruik van ruggenfrees o Vanaf 2018 ▪ - ruggenteelt verboden ▪ - openluchtgroenten verboden tenzij meer dan 80 % van het perceel met waterdoorlatende	1

	bodembedekking tussen de rijen voorzien is ▪ - teelt van mais verboden tenzij mulchzaai of strip-till	
	Hoog erosiegevoelige percelen - Vanaf 2014 o Wintergranen en winterkoolzaad: ▪ Maximaal 2 maanden onbedekt voorafgaand aan de inzaai - Vanaf 2016 o Aanleg van drempeltjes verplicht voor ruggenteelt aardappelen, cichorei en witloofwortelen - Vanaf 2015: verplicht niet-kerende grondbewerking voor andere teelten dan granen, gras, fruit- en sierplanten, zaad- en plantgoed en houtige gewassen	1
	Andere percelen	nvt
1.6	Voor irrigatie wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van hemelwater. Andere waterbronnen zijn: beekwater, water van open put, boorputwater, leidingwater, regenwater of water van erkende procedés.	1
	Bij irrigatie wordt rekening gehouden met de behoeften van de plant en overtollig gebruik van water wordt vermeden om uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen te beperken.	2
	In het beschermingsgebied voor ringrot en bruinrot mag men geen oppervlaktewater gebruiken in de teelt van aardappelen.	1
1.7	Machines en apparatuur worden regelmatig gereinigd om verspreiding van schadelijke organismen zoals aaltjes of bodemgebonden ziekten en knolcyperus te voorkomen (is opgenomen in het schoonmaakplan).	2
	Gepaste maatregelen nemen (bv. afdekken) om groei van aardappelen op afvalhopen te vermijden zodat er geen ziekten of plagen kunnen verspreid worden.	2
1.8	Door aangepaste teelttechniek het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verduurzamen: 1 maatregel in bijlage 3 toepassen.	2
2.1	Waarnemen van schadelijke en/of nuttige organismen en in functie van de schadeprempels beslissen om al dan niet te behandelen: 1 van volgende maatregelen in bijlage 4.	1
2.2	Per gewas informatie beschikbaar hebben over de belangrijkste ziekten, plagen, onkruiden en/of nuttigen.	1

3.1	Keuze van bestrijdingsmethoden: één van maatregelen in bijlage 6 toepassen: biologische, fysische en niet-chemische bestrijdingsmethoden verdienen de voorkeur boven chemische bestrijding op voorwaarde dat ze een afdoende bestrijding geven en economisch rendabel zijn.	3
3.2	Keuze van gewasbeschermingsmiddelen: gebruik selectieve middelen voor nuttigen, indien deze voor handen zijn.	2
	Keuze van product afstemmen op efficiëntie, giftigheid, risico op resistentieontwikkeling en milieurisico's.	2
	Kiezen van middel op basis van hun efficiënte werking tov het stadium van het gewas, de ziekte, plaag of onkruid en aanwezigheid van nuttigen.	2
	De teler moet voor de teelten op zijn bedrijf, toegang hebben tot informatie over de lijst met erkende gewasbeschermingsmiddelen voor zijn teelten.	1
3.3	Toepassing van gewasbeschermingsmiddelen	
	Gebruik maken van een gekeurd spuittoestel conform de wetgeving.	1
	Benodigde hoeveelheid berekenen om resten te voorkomen.	2
	Morsen vermijden en het toestel niet vullen op verharde oppervlakten, waar geen opvang voorzien is en dit om puntvervuiling te vermijden .	3
	Verpakkingen (incl. zegels) reinigen en apart opslaan en inleveren bij Phytofar Recover.	1
	Gebruik driftreducerende doppen of driftreducerende maatregelen.	2
	Respecteer een spuitvrije bufferzone van 1 m voor veldspuiten en van 3 m voor boomgaardspuiten t.o.v. oppervlaktewater.	1
	Spuitresten verdunnen en terug op het veld brengen	2
	Toestel volledig reinigen op het veld of op een verharde oppervlakte die voorzien is van de nodige opvang.	3
	Toepassen van bestrijdingsmiddel in beste klimatologische omstandigheden	3
	De toepassing van gewasbeschermingsmiddelen gebeurt volgens de erkende techniek	1
3.4	Resistentiebeheersing	
	Dosissen respecteren volgens het etiket van de gewasbeschermingsmiddelen	1

	Afwisselen en/of mengen van producten met verschillende werkingsmechanismen	2
	In geval van risico op resistentie niet-chemische of biologische middelen en methoden inpassen	3
4.1	Registratie van gebruik van gewasbeschermingsmiddelen conform vereisten van het FAVV	1
	Noteer op het registratieformulier op basis van welke monitoringsmethode overgegaan is tot interventie	3
4.2	Registreer de niet chemische gewasbescherming	3
4.3	Registreer het resultaat van de bestrijding	3

Bijlage 1: Maatregelen ter bevordering van nuttige organismen, biodiversiteit en ecologische structuren

Minimum 2 van deze maatregelen moeten op het bedrijf toegepast worden

Op een geschikte manier plaatsen en/of in stand houden van nestkasten en/of zitstangen voor vogels (mezen, roofvogels, enz.)
Op een geschikte manier plaatsen van kunstmatige schuil- en nestplaatsen voor wilde solitaire bijen (Osmia, Andrena,...) en/of voor de overwintering van nuttige insecten (gaasvliegen, lieveheersbeestjes, enz.)
Plaatsen en/of het in stand houden van natuurlijke schuil- en nestplaatsen voor de overwintering van nuttige organismen (hagen, struiken, bosjes, bomen, rietkragen enz.)
Plaatsen en/of in stand houden van gemengde hagen (sleedoorn, vlierbes, klimop, wilg, sporkehout, enz.) rond de teelt/het perceel als toevluchtsoord voor nuttige insecten
Aanleggen of in stand houden van een bloemenstrook of een wilde vegetatiestrook met een breedte van minimum 1 m
In stand houden van een compenserende ecologische oppervlakte die ten minste 2 % van het bedrijf bedekt. Deze oppervlakte mag geen enkele meststofgift of gewasbeschermingsmiddel ontvangen
Het volledig mechanisch onkruid vrijhouden van niet beteelde stroken
Het inzaaien of planten van bodembedekkers of groenbedekkers
Weidevogelbeheer door bescherming van vogelnesten en/of aanleg van vluchtstroken
Akkervogelbeheer zoals aanleggen van gemengde grasstroken, leeuwerikvlakjes, faunaranden, winterstoppel of graanranden
Aanleg van grasbufferstroken

Bijlage 2: Maatregelen ter voorkoming van bodemerrosie

Aan te passen volgens nieuwe wetgeving (zie checklist 1.5)

Bijlage 3: Maatregelen om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verduurzamen.

Minimaal 1 maatregel/ sector toepassen

Pleksgewijze behandeling
Geen gebruik van insecticiden of herbiciden
Rijenbehandeling
Precisielandbouw
Goede drainage ter voorkoming van (wortel)ziekten
Aanleg van vals zaaibed
Inzaaien van groenbedekkers tegen ziekten en plagen en aaltjes
Aanpassen plantafstand/zaaiafstand
Zaaizaadbehandeling

Bijlage 4: Monitoren van ziekten en plagen gebeurt op minstens 1 van de volgende wijzen

- Intensieve, systematische monitoring in het gewas door o.a. (wekelijkse) visuele waarnemingen (dmv. o.a. vangplaten, feromoonvallen, indicatorplanten, tellingen,...) + notities
- Gebruiken van klimatologische waarnemingen die de infectiedruk kunnen bepalen
- Gebruiken van de waarschuwingsberichten komende van de erkende waarnemings- en waarschuwingdiensten :   o aardappelteelt: PCA/Inagroo granen: LCGo mais: LCVo suikerbieten-cichorei: KBIVBo andere : mits goedkeuring door ADLO
- Individuele begeleiding en perceelsopvolging door een erkende adviseur of voorlichter + verslaggeving
- Determinatie of analyse van staal met ziekte of plaag

**Bijlage 5: Keuze van de bestrijdingsmethoden:
één van de volgende maatregelen toepassen**

Biologische bestrijding door gebruik te maken van natuurlijke vijanden.
Gebruik van erkende biologische en natuurlijke preparaten tegen ziekten en plagen (bv. Trichoderma tegen schimmels, Bacillus tegen rupsen)
Gebruik van fysische methoden (bv. wegvangen door vallen en lijmbanden (mass trapping, langzame zandfilter voor wegvangen schimmels, UV-behandeling, stomen, insectengaas)
Mechanische onkruidbestrijding
Alternatieve (niet chemische) onkruidbestrijding: thermische onkruidbestrijding, wieden, gebruik van onkruidonderdrukkende methoden (gronddoek, organische mulchen, bedekkend gewas, ...)
Biologische bodemontsmetting
Fysische bodemontsmetting
Bodemontsmetting via solarisatie